

THỦ TƯỚNG CHÍNH PHỦ

THỦ TƯỚNG CHÍNH PHỦ **CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM**
Số: 301/2005/QĐ-TTg **Độc lập - Tự do - Hạnh phúc**

Hà Nội, ngày 21 tháng 11 năm 2005

QUYẾT ĐỊNH

Về việc phê duyệt Chương trình hành động quốc gia về người cao tuổi Việt Nam giai đoạn 2005 - 2010

THỦ TƯỚNG CHÍNH PHỦ

Căn cứ Luật Tổ chức Chính phủ ngày 25 tháng 12 năm 2001;

Căn cứ Pháp lệnh Người cao tuổi ngày 28 tháng 4 năm 2000;

Xét đề nghị của Bộ trưởng Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội và Chủ tịch Ủy ban Quốc gia về người cao tuổi Việt Nam,

QUYẾT ĐỊNH:

Điều 1. Phê duyệt Chương trình hành động quốc gia về người cao tuổi Việt Nam giai đoạn 2005 - 2010, với những nội dung chủ yếu sau đây:

1. Mục tiêu Chương trình**a) Mục tiêu tổng quát**

Phát huy vai trò của người cao tuổi và nâng cao chất lượng chăm sóc người cao

tuổi phù hợp với tiềm năng và trình độ phát triển kinh tế - xã hội của đất nước; đẩy mạnh xã hội hóa các hoạt động trợ giúp người cao tuổi.

b) Mục tiêu cụ thể:

- Phát huy vai trò và kinh nghiệm của người cao tuổi trong các lĩnh vực đời sống xã hội; tạo điều kiện để người cao tuổi tham gia có hiệu quả vào các hoạt động phù hợp với nhu cầu, khả năng; thực hiện bình đẳng trong thụ hưởng những thành quả của quá trình phát triển.

- Tăng cường sức khỏe về thể chất và tinh thần của người cao tuổi; nâng cao chất lượng cuộc sống của người cao tuổi.

- Xây dựng môi trường thuận lợi cho sinh hoạt của người cao tuổi; phát triển mạng lưới an sinh xã hội (bảo hiểm xã hội và trợ giúp xã hội), trong đó đặc biệt

chú trọng đối với người cao tuổi cô đơn, tàn tật, dân tộc ít người; người cao tuổi thuộc diện nghèo, phụ nữ, người trên 90 tuổi.

2. Các chỉ tiêu chủ yếu đến năm 2010

a) 95% người cao tuổi được cải thiện đời sống cả về vật chất và tinh thần.

b) 100% người cao tuổi khi ốm đau được khám, chữa bệnh và được hưởng chăm sóc của gia đình, cộng đồng; nếu người cao tuổi thuộc diện người nghèo thì được khám, chữa bệnh miễn phí.

c) 100% người cao tuổi cô đơn, không có nguồn thu nhập được hưởng trợ cấp xã hội hàng tháng và được khám, chữa bệnh miễn phí.

d) 100% người cao tuổi từ 90 tuổi trở lên, không có lương hưu và các khoản trợ cấp xã hội khác được hưởng trợ cấp xã hội hàng tháng và được cấp miễn phí thẻ Bảo hiểm y tế.

đ) 100% người cao tuổi không phải sống trong nhà tạm.

e) 80% số xã, phường, thị trấn trong toàn quốc có Quỹ Chăm sóc người cao tuổi và hoạt động có hiệu quả.

3. Các hoạt động chủ yếu để thực hiện Chương trình

a) Hoạt động phát huy vai trò của người cao tuổi

Các cấp, các ngành, gia đình và cộng đồng, động viên và tạo điều kiện cho người cao tuổi rèn luyện sức khỏe, tham

gia học tập nâng cao trình độ, đóng góp kinh nghiệm và hiểu biết của mình vào sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, chủ yếu ở các mặt sau:

- Tạo môi trường và điều kiện để người cao tuổi phát huy tài năng, trí tuệ và phẩm chất tốt đẹp trong việc tham gia các hoạt động văn hóa - xã hội.

- Khuyến khích, động viên và tạo điều kiện cho người cao tuổi tham gia các hoạt động kinh tế như: khôi phục nghề và truyền dạy nghề truyền thống, khuyến nông, khuyến ngư, khuyến lâm... theo điều kiện và khả năng cụ thể.

- Tạo môi trường thuận lợi cho người cao tuổi được tham gia học tập suốt đời và truyền thụ những kiến thức văn hóa xã hội, khoa học và công nghệ, kỹ năng nghề nghiệp cho thế hệ trẻ, gương mẫu đi đầu và làm nòng cốt trong phong trào xây dựng xã hội học tập; xây dựng gia đình, dòng họ hiếu học.

- Tạo điều kiện để người cao tuổi được tham gia đóng góp ý kiến xây dựng chính sách, pháp luật nhất là những vấn đề liên quan đến người cao tuổi, tư vấn chuyên môn, kỹ thuật và nghiên cứu, ứng dụng khoa học và công nghệ, nhất là trong các lĩnh vực y tế, giáo dục, nghiên cứu khoa học - công nghệ...

b) Đẩy mạnh hoạt động tuyên truyền, giáo dục về công tác chăm sóc và phát huy vai trò của người cao tuổi:

- Các cơ quan thông tin đại chúng đưa vấn đề người cao tuổi vào kế hoạch tuyên

www.ThuVienPhapLuat.com
Tel: 84-6-3845 6684

truyền thường xuyên, tạo thành các chuyên mục, chuyên đề, với nội dung thông tin về những hoạt động của người cao tuổi; về gương sáng “ông bà, cha mẹ mẫu mực, con cháu hiếu thảo”, trong đó đặc biệt nêu những gương điển hình về người cao tuổi là người tàn tật, là phụ nữ làm kinh tế giỏi; người có nhiều công lao, đóng góp trong công tác chăm sóc, giáo dục trẻ em, nhất là trẻ em mồ côi, người bị HIV/AIDS.

- Nâng cao chất lượng phát sóng các chuyên mục của Đài Truyền hình Việt Nam, Đài Tiếng nói Việt Nam về người cao tuổi.

- Tuyên truyền giáo dục truyền thống “kính lão trọng thọ”, kính trọng, biết ơn và giúp đỡ người cao tuổi.

- Phổ biến, truyền đạt những thông tin, kiến thức khoa học nhằm hạn chế các nguy cơ gây bệnh ở người cao tuổi, tăng cường an toàn trong sử dụng thuốc, chống lạm dụng thuốc chữa bệnh đối với người cao tuổi.

c) Hoạt động chủ động chuẩn bị cho tuổi già:

- Tuyên truyền, vận động các công dân chủ động tham gia bảo hiểm xã hội, bảo hiểm nhân thọ, bảo hiểm y tế; chi tiêu tiết kiệm ngay từ khi còn trẻ để có nguồn tích lũy cho những lúc ốm, đau và cho tuổi già; tự nguyện đóng góp các Quỹ Từ thiện, nhân đạo, Quỹ Chăm sóc, phụng dưỡng người cao tuổi.

- Các thành viên trong gia đình có người cao tuổi cần chủ động tìm hiểu về tâm lý và những nguyện vọng chính đáng của người cao tuổi; học hỏi phương pháp, kỹ năng chăm sóc người cao tuổi về sức khỏe và sinh hoạt tinh thần, v.v.

- Nhà nước tạo cơ chế khuyến khích mọi người tiết kiệm chi tiêu, tham gia bảo hiểm xã hội, bảo đảm đời sống khi về già; hoàn thiện cơ chế, chính sách trợ cấp, nuôi dưỡng, chăm sóc sức khỏe ban đầu và chữa bệnh khi ốm đau đối với người cao tuổi; có cơ chế tiền lương phù hợp để có tích lũy, mở rộng chính sách bảo hiểm y tế (cả tự nguyện và bắt buộc) hội nhập với khu vực và quốc tế.

d) Hoạt động nâng cao đời sống vật chất:

- Khuyến khích các tổ chức, cá nhân phụng dưỡng, chăm sóc người cao tuổi cô đơn, không nguồn thu nhập, đồng thời phát triển và nâng cao chất lượng các cơ sở Bảo trợ xã hội chăm sóc người cao tuổi. Khuyến khích và hỗ trợ các hoạt động quan tâm, chăm sóc lẫn nhau giữa các thế hệ trong gia đình, giúp đỡ lẫn nhau trong làng xóm và cộng đồng. Xây dựng các mô hình trợ giúp người cao tuổi cô đơn, tàn tật dựa vào cộng đồng như mô hình nhà xã hội, nhà dưỡng lão, nhà điều dưỡng - phục hồi chức năng, trung tâm chăm sóc ban ngày, dịch vụ chăm sóc tại nhà.

- Phát động phong trào, huy động nguồn lực và tổ chức thực hiện giảm

nghèo cho người cao tuổi, xóa bỏ tình trạng người cao tuổi sống độc thân phải ở trong các nhà dột nát.

đ) Hoạt động nâng cao sức khỏe:

- Tăng cường các hoạt động tư vấn, hướng dẫn, bồi dưỡng và tập huấn kiến thức tự chăm sóc bản thân, nâng cao sức khỏe đối với người cao tuổi và gia đình người cao tuổi.

- Khuyến khích phát triển cơ sở vật chất - kỹ thuật của hệ thống dịch vụ y tế công lập và ngoài công lập, trong đó chú trọng:

+ Đẩy mạnh việc xây dựng các khoa Lão khoa ở bệnh viện cấp huyện và tỉnh.

+ Phát triển hệ thống Trung tâm dịch vụ chăm sóc sức khỏe người cao tuổi, khuyến khích hoạt động khám, chữa bệnh miễn phí cho người cao tuổi.

+ Xây dựng và phát triển mạng lưới chăm sóc sức khỏe, phục hồi chức năng cho người cao tuổi dựa vào cộng đồng.

- Đẩy mạnh việc triển khai thực hiện các Chương trình đã được phê duyệt, bao gồm:

+ Chương trình phòng ngừa, phát hiện và điều trị sớm các bệnh tâm thần và các bệnh về răng ở người cao tuổi.

+ Chương trình nghiên cứu các bệnh liên quan tới tuổi già.

+ Chương trình đào tạo, tập huấn, nâng cao năng lực cho đội ngũ nhân viên xã hội, cộng tác viên, tình nguyện viên

làm công việc tư vấn, chăm sóc người cao tuổi.

e) Hoạt động nâng cao đời sống văn hóa, tinh thần:

- Thúc đẩy thực hiện bình đẳng giới đối với người cao tuổi thông qua nâng cao nhận thức của xã hội và gắn vấn đề giới vào các chương trình phát triển kinh tế - xã hội và các chương trình mục tiêu quốc gia. Khuyến khích và hỗ trợ người cao tuổi phát huy vai trò của mình trong đời sống gia đình và cộng đồng.

- Xây dựng nếp sống, tạo môi trường ứng xử văn hóa phù hợp đối với người già ở nơi công cộng cho mọi lứa tuổi. Khuyến khích, duy trì mối quan hệ gia đình, dòng họ, cộng đồng trong việc chăm sóc và phát huy vai trò người cao tuổi.

- Tổ chức các hoạt động văn nghệ, thể dục - thể thao, vui chơi giải trí phù hợp với người cao tuổi, hỗ trợ và tạo điều kiện thuận lợi cho việc hình thành các câu lạc bộ văn hóa, thể thao của người cao tuổi ở địa phương.

g) Khuyến khích, hỗ trợ hoạt động xây dựng Quỹ Chăm sóc người cao tuổi ở cơ sở theo quy định của pháp luật để trợ giúp những người cao tuổi có hoàn cảnh khó khăn về đời sống kinh tế, người cao tuổi cô đơn, tàn tật hoặc thường xuyên bị đau ốm, bệnh tật.

h) Mở rộng và nâng cao chất lượng hoạt động của người cao tuổi và Hội người cao tuổi. Tăng cường các hoạt động trợ giúp người cao tuổi có hoàn cảnh khó khăn.

i) Tổ chức các hoạt động nghiên cứu khoa học về sinh học, tâm lý của người cao tuổi; hoàn thiện cơ chế, chính sách nhằm chăm sóc và phát huy vai trò người cao tuổi trên các lĩnh vực theo quy định của Pháp lệnh Người cao tuổi.

k) Đẩy mạnh hợp tác quốc tế đa phương, song phương và phi chính phủ đặc biệt là vấn đề trợ giúp hoàn thiện hệ thống an sinh xã hội cơ bản có liên quan đến người cao tuổi.

4. Kinh phí thực hiện chương trình

Được bố trí trong dự toán ngân sách nhà nước hàng năm theo phân cấp ngân sách nhà nước và huy động từ các tổ chức, cá nhân trong và ngoài nước theo quy định của pháp luật hiện hành.

Điều 2. Tổ chức thực hiện

1. Ủy ban Quốc gia về người cao tuổi Việt Nam:

Chỉ đạo các Bộ, ngành, các cơ quan có liên quan và Ủy ban nhân dân các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương xây dựng kế hoạch, tổ chức triển khai thực hiện Chương trình; hướng dẫn, kiểm tra, đánh giá, tổng hợp tình hình thực hiện các mục tiêu Chương trình đã được phân công cho các Bộ, ngành, báo cáo Thủ tướng Chính phủ theo định kỳ hàng năm; tiến hành kiểm tra, giám sát, đánh giá, sơ kết, tổng kết vào năm 2007 và 2010 về tình hình thực hiện Chương trình.

2. Bộ Y tế có trách nhiệm hướng dẫn các cơ sở khám, chữa bệnh về chuyên

môn, kỹ thuật chăm sóc sức khỏe cho người cao tuổi theo các nội dung của Chương trình hành động quốc gia. Triển khai các hình thức giáo dục, phổ biến kiến thức phổ thông về tập luyện, tự chăm sóc, nâng cao sức khỏe, phòng, chống bệnh tật cho người cao tuổi.

3. Bộ Giáo dục và Đào tạo chủ trì, phối hợp với các Bộ, ngành liên quan tổ chức triển khai xây dựng chế độ, chính sách, tạo điều kiện cho người cao tuổi được học tập suốt đời; được tiếp tục tham gia các hoạt động giáo dục - đào tạo thường xuyên, giáo dục ngoài công lập, giáo dục không chính quy và khuyến học, góp phần xây dựng xã hội học tập theo khả năng, điều kiện có thể.

4. Bộ Văn hóa - Thông tin chủ trì, chỉ đạo Đài Tiếng nói Việt Nam, Đài Truyền hình Việt Nam, các cơ quan thông tấn, báo chí phối hợp với các cơ quan liên quan thông tin, tuyên truyền về các nội dung hoạt động liên quan đến người cao tuổi. Tổ chức các diễn đàn, chuyên mục, chuyên đề dành riêng cho người cao tuổi và vì người cao tuổi; hướng dẫn hoạt động của các Câu lạc bộ văn hóa của người cao tuổi; phối hợp với các tổ chức đoàn thể tổ chức các hoạt động văn hóa, nghệ thuật của người cao tuổi.

5. Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn phối hợp với các Bộ, ngành có liên quan chỉ đạo, tạo điều kiện để người cao tuổi còn đủ sức khỏe tham gia các hoạt động tạo thu nhập và việc làm trong lĩnh vực nông nghiệp và phát triển nông

thôn. Chỉ đạo, hỗ trợ các hoạt động của các tổ chức nghề nghiệp như Hội sinh vật cảnh, Hội làm vườn... nơi có đông người cao tuổi tham gia sinh hoạt.

6. Ủy ban Dân số, Gia đình và Trẻ em chủ trì, phối hợp với các Bộ, ngành có liên quan xây dựng và triển khai kế hoạch cụ thể các hoạt động của Chương trình gắn với việc xây dựng gia đình no ấm, bình đẳng, tiến bộ, hạnh phúc, bền vững; phối hợp các cơ quan liên quan chỉ đạo triển khai thực hiện cuộc vận động "Ông bà, cha mẹ mẫu mực, con cháu hiếu thảo".

7. Ủy ban Thể dục Thể thao chủ trì, phối hợp với Bộ Văn hóa - Thông tin và các cơ quan tuyên truyền vận động, hướng dẫn người cao tuổi tham gia các hoạt động thể dục thể thao. Hướng dẫn hoạt động và mở các lớp tập huấn, bồi dưỡng cán bộ thể dục - thể thao cho các câu lạc bộ sức khỏe người cao tuổi; hướng dẫn và tổ chức các cuộc hội thao dành cho người cao tuổi.

8. Ủy ban Dân tộc chủ trì, phối hợp với các Bộ, ngành, đoàn thể liên quan chỉ đạo việc chăm sóc và phát huy vai trò của người cao tuổi ở miền núi và vùng dân tộc ít người.

9. Bộ Kế hoạch và Đầu tư, Bộ Tài chính bố trí kinh phí hỗ trợ từ ngân sách trung ương cho các hoạt động chăm sóc, phát huy vai trò của người cao tuổi theo Quyết định này và hoạt động của Ủy ban Quốc gia về người cao tuổi Việt Nam;

hướng dẫn việc thành lập, quản lý và sử dụng Quỹ Chăm sóc người cao tuổi.

10. Bộ Nội vụ phối hợp với các Bộ, ngành liên quan hướng dẫn các địa phương việc thành lập và hoạt động của Ban công tác người cao tuổi ở các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương. Phối hợp với Bộ Tài chính hướng dẫn việc thành lập Quỹ Chăm sóc người cao tuổi.

11. Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội phối hợp với các Bộ, ngành có liên quan xây dựng trình cơ quan có thẩm quyền ban hành các chính sách về trợ giúp và phát huy vai trò người cao tuổi.

Xây dựng kế hoạch thực hiện chỉ tiêu về trợ cấp xã hội và bảo hiểm y tế cho người cao tuổi.

12. Ủy ban nhân dân các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương

Căn cứ Chương trình hành động này, xây dựng và thực hiện mục tiêu chăm sóc và phát huy vai trò người cao tuổi trong kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội của địa phương hàng năm và 5 năm. Lồng ghép các hoạt động của Chương trình với các chương trình mục tiêu quốc gia và các chương trình, kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội khác có liên quan trên địa bàn; bố trí kinh phí hỗ trợ hoạt động Hội người cao tuổi ở địa phương theo phân cấp ngân sách nhà nước hiện hành; hàng năm báo cáo kết quả thực hiện với Chủ tịch Ủy ban Quốc gia về người cao tuổi Việt Nam và Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội.

13. Đề nghị Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và các tổ chức thành viên, Hội người cao tuổi Việt Nam xây dựng kế hoạch chỉ đạo các tổ chức Hội ở địa phương huy động sức mạnh toàn dân tham gia vào công tác chăm sóc và phát huy vai trò của người cao tuổi gắn với xây dựng “gia đình văn hóa”, đặc biệt là vấn đề bình đẳng giới, quan tâm tới người cao tuổi cô đơn, tàn tật, người cao tuổi thuộc vùng sâu, vùng xa, vùng đồng bào dân tộc ít người và thực hiện chỉ tiêu xóa nhà tạm, “áo ấm mùa đông” v.v... cho người cao tuổi.

Điều 3. Quyết định này có hiệu lực sau 15 ngày, kể từ ngày đăng Công báo.

Điều 4. Chủ tịch Ủy ban Quốc gia về người cao tuổi Việt Nam, các Bộ trưởng, Thủ trưởng cơ quan ngang Bộ, Thủ trưởng cơ quan thuộc Chính phủ, Chủ tịch Ủy ban nhân dân tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương chịu trách nhiệm thi hành Quyết định này./.

**KT. THỦ TƯỚNG
PHÓ THỦ TƯỚNG**

Phạm Gia Khiêm